

Kwalitatieve criminologische methoden en technieken (B001833)

Cursusomvang (nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)

Studiepunten 6.0 **Studietijd 180 u**

Aanbodsessies in academiejaar 2025-2026

Lesgevers in academiejaar 2025-2026

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2025-2026

stptn

aanbodsessie

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

Kwalitatief onderzoek, criminologie, methoden en technieken

Situering

Het doel van dit opleidingsonderdeel is vooreerst het bijbrengen van inzicht in de geschiedenis van kwalitatieve methoden en technieken van wetenschappelijk onderzoek en de samenhang ervan met verschillende theoretische tradities binnen de criminologie en aanverwante disciplines (de sociologie, de sociale psychologie, de moraalfilosofie, de actuele politicologie en de strafrechtstheorie). Vervolgens beoogt het vak een overzicht van bestaande methoden en technieken van kwalitatief criminologisch onderzoek, en een analyse van mogelijkheden en knelpunten van deze onderzoeksmethoden aan de hand van concrete voorbeelden. Doorheen het opleidingsonderdeel wordt met concrete cases geïllustreerd hoe kwalitatief criminologisch onderzoek kan bijdragen aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen.

Inhoud

De cursus biedt in de eerste plaats een overzicht van de historische ontwikkeling en de empirische onderzoeksparadigma's van de kwalitatieve onderzoekstraditie (s), de methodenstrijd tussen kwantitatieve en/of kwalitatieve onderzoeksstrategieën, en de begrippen objectiviteit, betrouwbaarheid, en interne en externe validiteit van het kwalitatief onderzoek.

Ten tweede wordt ingegaan op het design van het kwalitatief onderzoek, met inbegrip van de probleemstelling, de selectie van de onderzoekseenheden (met inbegrip van de samenstelling van steekproeven), de operationalisering van variabelen, de keuze van een setting, de soorten gegevens en databronnen in het kwalitatief (criminologisch) onderzoek, en de voorbereiding en praktische planning.

Ten derde wordt een overzicht geboden van diverse kwalitatieve onderzoeksmethoden: het case study onderzoek (de gevalstudie), open en non-directieve interviews, participeren en observeren, focusgroepen, visuele methoden en technieken, discoursanalyse, (auto-)biografische methoden en kwalitatief on-line onderzoek. Aan de hand van concrete voorbeelden uit het criminologisch onderzoek worden de mogelijkheden en knelpunten bij kwalitatieve onderzoeksmethoden belicht.

Vervolgens wordt ingegaan op de verschillende fasen van de kwalitatieve data-analyse en de beschikbare softwarepakketten voor kwalitatieve dataverwerking. Ten slotte komen de belangrijkste valkuilen bij het rapporteren in het kwalitatief onderzoek aan bod, en een aantal ethische aspecten. Aan de hand van specifieke voorbeelden van criminologisch kwalitatief onderzoek (zowel in de hoorcolleges als in het handboek) wordt geregeld de bijdrage van wetenschappelijk onderzoek aan diverse Duurzame Ontwikkelingsdoelen geconcretiseerd (armoedebestrijding; welzijn en gezondheid van alle groepen; gendergelijkheid en empowerment van diverse groepen; vreedzame, veilige en inclusieve buurten, steden en samenlevingen; terugdringen van maatschappelijke ongelijkheid; toegankelijke justitie en sterke publieke diensten).

Begincompetenties

- (a) Studenten moeten bij aanvang van dit vak kennis hebben van en inzicht hebben in de basisbegrippen en de theoretische inzichten van de belangrijkste disciplines die een bijdrage leveren (hebben geleverd) aan de criminologische studie van deviantie- en criminaliteitsfenomenen.
- (b) Zij moeten kennis hebben van en inzicht hebben in de specifieke criminologische basisbegrippen en theoretische inzichten in het kader van de studie van deviantie- en criminaliteitsfenomenen.
- (c) Studenten moeten reeds een goede kennis hebben van het wetenschappelijke en vakspecifieke jargon in het Frans en het Engels.
- (d) Zij moeten over de vaardigheid beschikken om te kunnen werken met criminologisch relevante bronnen (wetgeving, rechtspraak, rechtsleer, handboeken en naslagwerken, monografieën, tijdschriften, databanken, internet,...) en hun ontsluitingsmiddelen (archieven, bibliotheken, documentatiecentra, internet).

Eindcompetenties

- 1 De kwalitatieve methoden en technieken van de belangrijkste aanverwante disciplines (de sociologie, de sociale psychologie, de moraalfilosofie, de actuele politicologie en de strafrechtstheorie) die een bijdrage leveren (hebben geleverd) aan de criminologische studie van maatschappelijke fenomenen beoordelen op hun relevantie en toepasbaarheid.
- 2 Zelfstandig een kritisch-wetenschappelijk oordeel vormen over (anderstalige) methodologische literatuur met betrekking tot het criminologische studiedomein.
- 3 Zelfstandig een kwalitatief onderzoeksopzet uitwerken.
- 4 Een kritisch-wetenschappelijke houding hebben tegenover kwalitatieve onderzoeksmethoden en de empirische gegevens die middels deze methoden worden verzameld.
- 5 Softwarepakketten voor kwalitatieve dataverwerking kennen.
- 6 Bewust zijn van de waarden en plichten waarop sociale wetenschappers hun professioneel en wetenschappelijk werk grondvesten.
- 7 Bewust zijn van de ethische principes die de toepassing van kwalitatieve methoden en technieken van onderzoek begrenzen met het oog op het welzijn en de bescherming van de individuen en groepen die met deze onderzoeksmethoden worden bestudeerd, inclusief de gevaren van het gebruik van generatieve AI bij de analyse van privacygevoelige onderzoeksdata.
- 8 Het eigen professioneel denken en handelen continu bijsturen en verbeteren door zich te verdiepen en zich in te leven in de uiteenlopende situaties, perspectieven en de beleving van maatschappelijke fenomenen (en de reacties daarop) door diverse doelgroepen en actoren in het werkveld ('empathisch vermogen').
- 9 Bewust zijn van de wijzen waarop kwalitatief criminologisch onderzoek kan bijdragen aan de verwezenlijking van Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen.

Creditcontractvoorwaarde

Toelating tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is mogelijk na gunstige beoordeling van de competenties

Examencontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via examencontract gevolgd worden

Didactische werkvormen

Groepswerk, Hoorcollege, Zelfstandig werk, Peer teaching

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

Toelichting bij de hoorcolleges

De internationale en interculturele dimensies van het ontwerpen, opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek worden in dit opleidingsonderdeel geïntegreerd aan de hand van diverse casussen van onderzoek en getuigenissen van onderzoekers in het Nederlandstalige vakgebied (inclusief onderzoek uit Nederland, en getuigenissen van Nederlandse onderzoekers), alsook d.m.v. een gastcollege door Prof. Dr. Damian Zaitch (mede-auteur van het handboek, én professor aan de Universiteit van Utrecht) en mogelijk één of twee gastcolleges door buitenlandse kwalitatieve onderzoekers.

Toelichting bij het groepswerk

Door zich in een kleine groep (4-5 studenten) te verdiepen in een gekozen kwalitatieve methode en haar technieken/gevoeligheden leren studenten hoe, na een grondige verwerking van (anderstalige) methodologische literatuur, veldwerk op te zetten, uit te voeren en daarover (mondeling en schriftelijk) te rapporteren. Deze (inter)actieve zelftraining laat een kritische zelfevaluatie van de rol als onderzoeker en de ethische en wetenschappelijke houding t.a.v. onderzoekssubjecten tijdens veldwerk toe.

Dit opleidingsonderdeel gaat uit van verantwoord gebruik van generatieve artificiële intelligentie (GAI). Tijdens de lessenreeks wordt toegelicht wat hieronder verstaan wordt.

Bij de analyse van privacygevoelige kwalitatieve onderzoeksdata is het gebruik generatieve AI-tools NIET toegelaten.

De thema's die onderzocht worden (discriminatie ten aanzien van LGBTQ+? en alloctonen en illegaal druggebruik in discotheken), hebben als doel gendergelijkheid, gelijke rechten en kansen, diversiteit en aandacht voor welzijn onder de aandacht te brengen.

Dit wordt gerealiseerd aan de hand volgende didactische werkvormen:

PGO Tutorial (5u), Veldwerk (3,75u), Groepswerk (5u), Microteaching (5u)

Studiemateriaal

Type: Handboek

Naam: Handboek Kwalitatieve methoden en technieken in de criminologie

Richtprijs: € 64

Optioneel: nee

Taal : Nederlands

Auteur : Tom Decorte en Damian Zaitch (eds.)

ISBN : 978-9-46292-740-7

Aantal pagina's : 597

Alternatief : Tweedehands versie van dit handboek

Oudst bruikbare editie : Derde editie

Online beschikbaar : Nee

Beschikbaar in de bibliotheek : Ja

Beschikbaar via studentenvereniging : Nee

Gebruik en levensduur binnen het opleidingsonderdeel : intensief

Gebruik en levensduur binnen de opleiding : regelmatig

Gebruik en levensduur na de opleiding : af en toe

Referenties

AGAR, M. (1980), *The Professional Stranger. An Informal Introduction to Ethnography*. New York: Academic Press.

BECKER, H.S. (1967), Whose side are we on?, *Social Problems*, (14), 239-247.

DECORTE, T. en ZAITCH, D (eds.) (2016), *Kwalitatieve methoden in de criminologie*. Derde, herwerkte editie. Leuven/Den Haag: Acco.

GUBRIUM, J. F., en HOLSTEIN, J. A. (2002), *The handbook of interview research: context and method*. London: Sage.

KVALE, S., & BRINKMANN, S. (2015). *InterViews : learning the craft of qualitative research interviewing*. Third edition. Beverly Hills (Calif.): Sage.

MARSHALL, C. en ROSSMAN, G.B. (1999), *Designing qualitative research*. Thousand Oaks, CA: Sage.

MILES, M.B. en HUBERMAN, A.M. (1994), *Qualitative data analysis*. Thousand Oaks, CA: Sage.

SEALE, C. (1999), *The quality of qualitative research*. London: Sage.

SILVERMAN, D. (2013), *Doing Qualitative Research. 4th edition*. Thousand Oaks, CA: Sage.

YOUNG, J. (2008), *Cultural Criminology: An Invitation*. London: Sage.

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

Interactieve (persoonlijke en collectieve) ondersteuning via Ufora: slides van de hoorcolleges, literatuursuggesties, vrijwillige opdrachten ter ondersteuning van het leerproces, voorbeelden van examenvragen.

Vanaf oktober 2019 bestaat er een online leerplatform voor de studenten, genaamd Sofia. Bij aankoop van het handboek ontvangen de studenten een individuele code die hen toegang geeft tot het platform. Dit platform bestaat uit praktische voorbeelden en tools met betrekking tot kwalitatieve criminologische technieken en methoden die in het handboek worden besproken.

Studenten kunnen vragen stellen tijdens en na het hoorcollege, schriftelijk of mondeling. Vragen kunnen ook per e-mail worden gestuurd naar de lesgever of de assistent. Deze vragen worden in het eerstvolgend hoorcollege behandeld.

Persoonlijke feedback door docent en assistent kunnen tijdens het spreekuur zoals aangekondigd op Ufora (of op afspraak). Deze zijn ook per e-mail bereikbaar.

Voor de functionele verwerking van de leerstof en het bereiken van de eindtermen wordt voorzien in facultatieve individuele studiebegeleiding door een assistent.

Evaluatiemomenten

periodegebonden en niet-periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Schriftelijke evaluatie met open vragen

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Schriftelijke evaluatie met open vragen

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Participatie, Presentatie, Werkstuk

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is mogelijk

Toelichtingen bij de evaluatievormen

Periodegebonden: schriftelijk examen met 4 tot 8 open vragen, die peilen naar de kennis en toepassing van kennis aansluitend bij de beoogde eindcompetenties.

Niet-periodegebonden: groepswerk dat bestaat uit het opstellen van een methodologische literatuurstudie, het uitvoeren van veldwerk, het schrijven van een kritische paper en het verzorgen van een groepspresentatie over het gebruik van een zelf gekozen kwalitatieve onderzoeksmethode. De evaluatie van de praktische oefening is voor 60% gebaseerd op de evaluatie van de kritische paper en 40% op de groepspresentatie.

Om een geldige score te verkrijgen voor de niet-periodegebonden evaluatie dienen studenten verplicht deel te nemen aan alle onderdelen van de praktische oefening. Een tweede examenkans voor de praktische oefening is mogelijk: het groepswerk wordt dan vervangen door een individuele taak.

Het examen en de praktische oefening sluiten aan bij de beoogde eindcompetenties.

Feedback voor de periodegebonden én niet-periodegebonden evaluatie wordt georganiseerd op speciaal daartoe ingerichte feedbackmomenten. Deze worden via Ufora aangekondigd.

Eindscoreberekening

De periodegebonden evaluatie telt mee voor 80%; de niet-periodegebonden evaluatie telt mee voor 20%.

Bij de praktische oefening (niet-periodegebonden gedeelte van de evaluatie) telt de kritische paper mee voor 60% en de groepspresentatie voor 40% van de score voor dit gedeelte.

Gevolgen van ongegronde afwezigheid of niet-deelname aan niet-periodegebonden evaluatie: de examinerator kan de student die zich onttrekt aan periodegebonden en/of niet-periodegebonden evaluaties voor het betrokken opleidingsonderdeel niet geslaagd verklaren.

Het onverantwoord gebruik van generatieve AI-tools voor de transcriptie en analyse van privacygevoelige kwalitatieve onderzoeksdata kan leiden tot het niet geslaagd verklaren van de student.

Faciliteiten voor werkstudenten

Voor werkstudenten wordt voor de niet-periodegebonden evaluatie voorzien in een vervangende (individuele) opdracht. Aan werkstudenten wordt gevraagd om bij de start van het semester per mail contact op te nemen met de assistente voor het vak. Hierop nodigt de assistente elke werkstudent uit voor een persoonlijk gesprek waarbij de concrete opdracht gedetailleerd wordt toegelicht en eventuele vragen worden beantwoord. Deze praktische oefening vergt eveneens heel wat voorbereiding en als werkstudent dient men dus ook hier over de nodige zelfstandigheid en werklust te beschikken. Het afleggen van deze praktische oefening is verplicht.

De werkstudenten kunnen met hun vragen of problemen omtrent de inhoud en de structuur van het vak, het studiemateriaal, de verwachtingen die aan de studenten worden gesteld, de examenvorm en de examenstof steeds terecht bij de verantwoordelijke lesgever en/of assistente. Dit kan per e-mail, telefonisch of op de vooropgestelde contacturen voor een persoonlijk gesprek.

De leerstof is dezelfde als deze voor de andere studenten. Werkstudenten die door hun werksituatie moeilijkheden ondervinden om examen af te leggen op het daartoe voorziene tijdstip, dienen contact op te nemen met de verantwoordelijke lesgever. Deze kan de student toelaten om op een ander tijdstip binnen dezelfde examenperiode examen af te leggen (de lesgever is hiertoe niet verplicht).